

Per què considerem que la ciència és cultura?. Crònica

Publicat per [Jesús Méndez González](#) [1] el 27/10/2017 - 12:54 | Última modificació: 07/11/2017 - 23:20

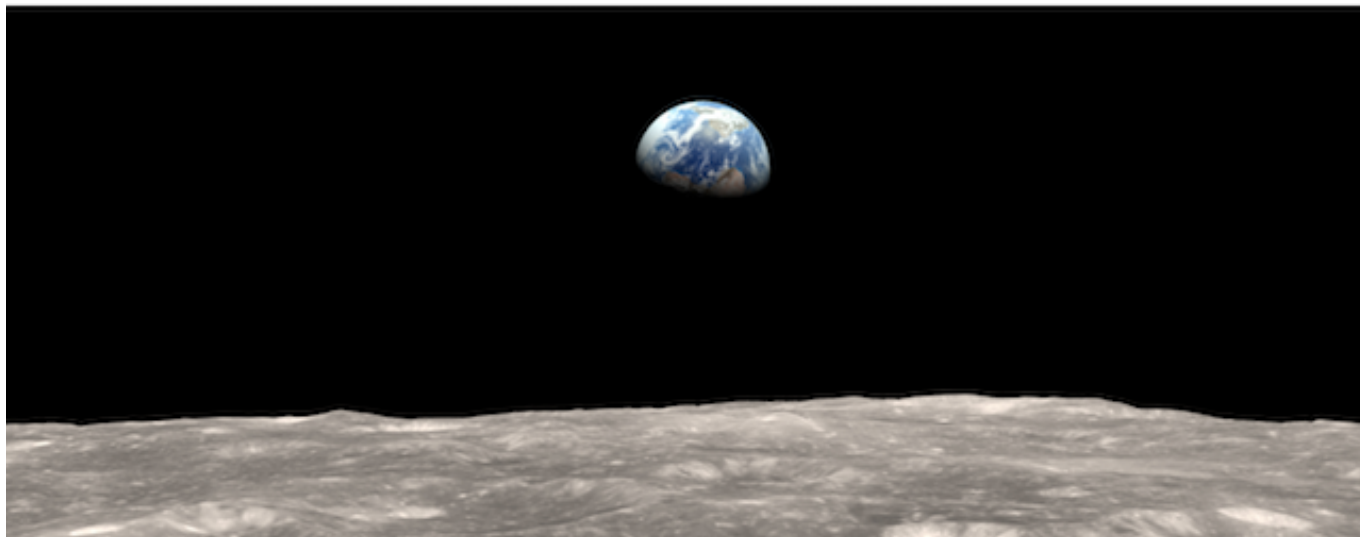

"Quan obrim els diaris per la secció de cultura abunden les notícies de cinema, literatura o teatre, entre d'altres. La ciència normalment està en un altre lloc. A mi tant me fa on estigui col·locada, sempre que acceptem que van unides ". Aquesta flexibilitat, i alhora aquest mandat, es va convertir en la consigna principal que va transmetre durant la conferència inaugural d'Interacció17 Lluís Torner, físic i director de l'Institut de Ciències Fotòniques de Barcelona (ICFO).

"Reconec que trucar a un científic per parlar de cultura, un científic que a més és físic i a sobre fotònic, és arriscat", va confessar. Pot ser-ho per la complexitat i especialització dels seus estudis i investigacions, però en aquest risc trobem també la base de la seva idea: "Necessitem que els ciutadans tinguin opinió sobre temes que són o seran de frontera científica, i que afectaran sens dubte les seves vides". Per aconseguir-ho, no es tracta tant de donar a conèixer i entendre els seus principis fonamentals, sinó les implicacions d'aquestes investigacions.

"Jo vaig necessitar tota una carrera de física, fins i tot alguns anys més, per comprendre l'equació d'Einstein de la cosmologia", va reconèixer Torner. D'aquí que no tingui sentit "intentar explicar-la si no és a aquells que volen ser experts". Però sí que podem explicar les seves interpretacions així com les possibles conseqüències que canvien o canviaran el món. I sobre les quals caldrà prendre decisions. Per això va demanar ajut a als gestors culturals, per a què col·laborin amb els científics i així aconseguir una comunicació de la ciència que inclogui una essència humanista, atès que els avenços científics poden portar a "despertar preguntes que no ens havíem fet abans". Citant al físic Charles H. Townes: "les civilitzacions necessiten gent que sàpiga com fer les coses, però sobretot necessiten a aquells que sàpiguen què fer".

Només tenim una casa ...

Decisions amb esperit científic

Per Torner, “els humans tenim la tendència a prestar excessiva atenció a notícies negatives, però ens costa molt pensar amb dades objectives i a partir d'aquestes extreure una opinió o una decisió”. Al mateix temps, s'acumulen dilemes que exigiran “respostes no basades en base a criteris ideològics, sinó a partir d'unes dades que, en general, els ciutadans estan capacitats per entendre”.

Algunes d'aquestes qüestions: *és una bona idea conrear transgènics?* Per a Torner, ens podem trobar amb una forta oposició ideològica, però poques vegades la gent s'atura a pensar que els tomàquets que mengem avui no es donaven en la naturalesa fa uns centenars d'anys. Que s'han obtingut per diferents formes de manipulació. Una altra qüestió: *és una bona idea no vacunar els nens?* Més enllà d'ideologies, hi ha dades que ens permeten saber què és el millor. *És sòlid defensar que la civilització avanci a partir de models basats en el decreixement?* En general, *com es pot seguir avançant en tecnologia i benestar sense esgotar el planeta?* *Fins a quin punt volem que arribi la intel·ligència artificial? I la millora de la intel·ligència humana a partir de mitjans artificials?*

Segons Torner, “moltes d'aquestes preguntes poden tenir una resposta individual, però d'altres exigiran una resposta col·lectiva. I aquesta no girarà sobre la base exclusiva de principis morals -això ja podien fer-ho al segle XV-, sinó sobre la base de dades objectives de conveniència”. El problema és: qui produeix i qui té accés a aquestes dades? Perquè en aquest origen pot haver un biaix que condicioni àmpliament les decisions. Per a Torner, Les plataformes de ciència oberta podrien ser útils, però fins a un cert punt, ja que la seva interpretació estaria restringida als experts. Per això insisteix en la necessitat d'una divulgació àmplia que permeti debatre, que possibiliti construir i fer créixer una intel·ligència col·lectiva. Que d'alguna manera la conversa global redueixi els riscos.

Un problema afegit però de semblant solució està en la base de moltes de les nostres democràcies: el risc de delegar en unes poques persones, on a més un vot compra un paquet sencer de mesures. És el que ha succeït, per exemple, amb l'elecció de Donald Trump als Estats Units. “Molts dels que el van votar potser no pensaven que fos capaç de negar estudis com els que evidencien el canvi climàtic”, va comentar el Torner. En contraposició, el físic va apostar per un enfocament més similar al suís, al qual es consulta a la ciutadania periòdicament sobre temes concrets. I en el que es deixa un període de reflexió durant el qual s'anuncien i es publiquen dades objectives, de manera que els ciutadans puguin consultar-les per decidir la seva resposta.

Torner va concloure amb una disculpa i, amb ella, una ferma intenció: "em van dir que en aquestes xerrades convenia repetir moltes vegades una idea. Es corre el risc de ser pesat, però aquesta idea acabarà recordant-se". La idea és alhora un consell per als gestors culturals: l'important per a les societats és saber què fer. I per això és

fonamental explicar les implicacions de la ciència.

Que la ciència és cultura.

Etiquetes: ciència

Etiquetes: Cultura

Etiquetes: democràcia

Etiquetes: participació

Etiquetes: #interaccio17

Etiquetes: Lluís Torner

- [2]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/ciencia-es-cultura-cronica>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/mendezgj>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/7297>